

HELSINGIN
ORTODOKSINEN
SEURAKUNTA

Vuosikertomus 2017

Sisällysluettelo

Monimuotoinen ja monikulttuurinen juhliva seurakunta	2
1. Kirkkoherran katsaus vuoteen	3
2. Suomenkielinen seurakuntatyö	4
2.1 Helsingin toiminta-alue	4
2.2. Itäinen toiminta-alue	6
2.3 Läntinen toiminta-alue.....	7
3. Monikulttuurinen seurakuntatyö	9
4. Diakoniatyö	11
5. Kasvatustyö	11
6. Hallinto.....	12
6.1 Viestintä.....	13
Tiedotus	13
Ortodoksiviesti	14
6.2 Kirjasto ja arkisto	14
6.3 Talous ja kiinteistötoimi	15
7. Henkilöstö.....	16

Monimuotoinen ja monikulttuurinen juhlija seurakunta

Helsingin ortodoksinen seurakunta on suurin Suomen ortodoksisista seurakunnista. Kolmannes Suomen ortodokseista kuuluu Helsingin seurakuntaan. Vuoden 2017 lopulla seurakunnan jäsenmäärä oli viime vuosien tapaan 20 000 tienoilla.

Helsingin seurakunta kuuluu Suomen ortodoksisen kirkon Helsingin hiippakuntaan. Suomen ortodoksinen kirkko kuuluu autonomisena arkkipiispakuntana Konstantinopolin ekuumeenisen patriarkaatin alaisuuteen.

Helsingin ortodoksinen seurakunta on monimuotoinen niin toiminnallisesti, kielellisesti kuin alueellisestikin. Laaja seurakunta ulottuu Hangosta Järvenpäähän ja Porvooseen. Seurakunnassa on 17 pyhäkköä eri puolilla Uttamaata. Seurakunnan pääkirkkona toimii Uspenskin katedraali, joka on myös Helsingin ortodoksisen hiippakunnan pääkirkko.

Vanhin seurakunnan kirkoista on Kruununhaassa sijaitseva Pyhän Kolminaisuuden kirkko, jonka vihkimisestä tuli vuonna 2017 kuluneeksi 190 vuotta.

Seurakuntalaiset puhuvat äidinkielenään 46 eri kieltä. Seurakunnan jäsenistä 76 % on suomenkielisiä. Seuraavaksi suurimman kieliryhmän muodostavat venäjänkieliset, joita on noin 16 % kaikista seurakunnan jäsenistä. Ruotsinkielisiä on 3 %. Muiden kielten edustajien määrä on yhteensä 5 % vaihdellen 0,01 % - 1 %.

Hiippakunnan piispana toimi vuoden 2017 loppuun asti metropoliitta Ambrosius ja seurakuntaa johtaa kirkkoherra Markku Salminen.

Vuonna 2017 Helsingin ortodoksinen seurakunta täytti 190 vuotta. Seurakuntalaisia osallistui ehtoolliseen Uspenskin katedraalissa seurakunnan juhluvuoden pääjuhlassa 27.8.2017.

1. Kirkkoherran katsaus vuoteen

Vuoden 2017 kirkollinen toiminta jatkui vakiintuneeseen tapaan. Jumalanpalvelukset, kirkolliset toimitukset, sielunhoito, kasvatus ja diakonia ovat keskiössä ja erilaiset tukitoiminnot mahdollistavat sen. Huomiota kiinnitettiin erityisesti perustehtävän toteutumiseen sekä esimiestyön kirkastamiseen.

Vapaaehtoistoiminnan hanke johti ajanmukaiseen vapaaehtoistoiminnan järjestämiseen. Kirkon tasolla on nähty tärkeänä osallisuuden korostaminen: tähän pyrittiin niin työtä ohjaamalla kuin uusien osallistumismahdollisuuksien tarjoamisella. Seurakunta, erityisesti pääkaupunkiseudulla, on vain yksi toimija, mutta meillä on kuitenkin erityisen merkityksellisiä mahdollisuuksia tarjoava työkenttä, niin työntekijöille kuin vapaaehtoisillekin.

Resurssien ohjaamisessa on kyse myös käytössä olevan osaamisen oikeasta kohdentamisesta, ja tätä arvioitiin myös vuonna 2017. Seurakuntatyön kentässä monikulttuurinen työ vahvistui vakituisten tehtävänkaltijien myötä. Juridiset kysymykset, joihin liittyy kirkon perinteen ja sitä koskevan erityislainsäädännön asema, työllistivät erityisesti kirkkoherraa.

Vuonna 2017 kiinteistötoimen osalta yhä selvemmäksi kävi, että seurakunnan kiinteistömassan kunnossapito ja kehittäminen edellyttävät strategisia linjauksia. On selvää, että Uspenskin ikonostaasin kunnostaminen on välttämätöntä kuten myös esimerkiksi esteettömyyden kehittäminen kaikkialla, mutta investoinnit samoin kuin kiinteistöjen ylläpito, on rahoitettava ja samanaikaisesti taattava rahoitus seurakuntatyölle. Vuonna 2017 jouduttiin korjaamaan yllättäviä kiinteistöissä sattuneita vahinkoja. Samalla tehtiin kartoitusta yksittäisten kiinteistöjen osalta, mikä tukee oikea-aikaista päätöksentekoa tulevaisuudessa.

Markku Salminen
kirkkoherra

2. Suomenkielinen seurakuntatyö

Helsingin seurakunnan suomenkielinen seurakuntatyö jakaantuu kolmeen toiminta-alueeseen, jotka ovat Helsingin toiminta-alue, itäinen toiminta-alue ja läntinen toiminta-alue. Omana toimintamuotonaan on monikulttuurinen työ, jota tehdään kaikilla toiminta-alueilla.

Seurakuntatyöllä tarkoitetaan ensisijaisesti jumalanpalveluksia, seurakuntalaisten hengellistä palvelemista ja kirkon ykseyden toteutumista. Seurakuntatyön keskiössä on johdattaa niin uudet kuin vanhat seurakuntalaiset seurakunnan yhteyteen.

Kaikilla seurakunnan toiminta-alueilla huolehditaan seurakuntalaisten hengellisistä tarpeista toimittamalla kirkon perinteen mukaiset jumalanpalvelukset ja sakramentit. Lisäksi alueilla huolehditaan seurakuntalaisten sielunhoidosta. Kasvatus- ja diakoniatyötä toteutetaan yhteistyössä seurakunnan kasvatustoimen ja diakoniatöiden työntekijöiden kanssa. Kaikilla alueilla pyritään myös huolehtimaan maahanmuuttajataustaisten ortodoksien koutoutumisesta seurakuntaan. Seurakuntatyöhön kuuluvat myös lähetystyö ja ekumenia.

Kertomusvuonna Helsingin ortodoksisen seurakunnan kaikilla toiminta-alueilla toimitettiin säännöllisesti jumalanpalveluksia ja niihin osallistui runsaasti seurakuntalaisia. Pääsääntöisesti kirkoissa toimitettiin jumalanpalveluksia lauantai-iltaisina ja sunnuntaisin, sekä arkipäiviin osuvien juhlien aikana. Lisäksi monissa kirkoissa toimitettiin arkipäivinä aamu- ja ehtoopalveluksia, akatistoksia ja rukouspalveluksia.

2.1. Helsingin toiminta-alue

Helsinki muodostaa seurakuntatyön ja pyhäkköjen osalta laajan ja monipuolisen toiminta-alueen. Lähes puolet seurakunnan jäsenistä asuu Helsingissä. Alue onkin toimintansa osalta seurakunnan vilkkain.

Helsingin toiminta-alueen toimintakeskukset ovat Uspenskin katedraali ja katedraalin krypta, profeetta Elian kirkot hautausmaalla sekä Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappeli Myllypurossa. Arkipäivien jumalanpalvelukset on toimitettu pääsääntöisesti Liisankadun Kotikirkossa.

Uspenskin katedraali

Suomen ortodoksisen kirkon pääkirkkona ja hiippakunnan piispan katedraalina Uspenskin katedraali suoritti perustehtävänsä jumalanpalveluselämän toteuttajana ja katedraalin perinteiden vaalijana. Uspenskin katedraali on aktiivisen ja laajan temppeliyhteisön kotikirkko. Katedraalissa toimitetaan runsaasti kasteita ja avioliittoon vihkimisiä. Uspenskin katedraali on myös suosittu pyhiinvaelluskohde sekä yksi Helsingin suosituimmista matkailunähtävyyksistä.

Vuonna 2017 katedraalin toiminnassa näkyi erityisesti seurakunnan 190-vuotisjuhlavuosi. Katedraalin perustoiminta jatkui vakiintuneessa muodossa. Syyskuun alussa vigiliapalvelusten aloitusaika siirtyi tuntia aikaisemmaksi, joka toi lauantavigilioihin selvästi enemmän uusia ihmisiä.

Vapaaehtoistyö jatkui katedraalissa perinteisen monipuolisena myös vuonna 2017. Seurakunnan 190-vuotisjuhla elokuussa toteutettiin koko seurakunnan yhteisenä projektina seurakunnan vapaaehtoiskoordinaattorin johdolla.

Uspenskin katedraalikuoro täytti kertomusvuonna 150 vuotta, jonka kunniaksi järjestettiin juhlakonsertti 1.10.2017.

Katedraalin vuokraaminen konserttikäyttöön erityisesti joulusesongin aikana jatkui edellisten vuosien tapaan.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö osallistui puolisonsa Jenni Haukion kanssa kiitosrukouspalvelukseen Uspenskin katedraalissa 6.12.2017.

Hautausmaan kirkot

Suomenkielisen seurakuntatyön toimitiloina hautausmaalla ovat profeetta Elian kirkko sekä profeetta Elian kappeli.

Profeetta Elian kirkon säännöllisten jumalanpalvelusten tarkoitus on tarjota seurakuntalaisille mahdollisuus viikoittaisen rytmin mukaiseen vainajien muisteluun sekä osallistua Herran pyhään ehtoolliseen. Hautausmaan kirkon jumalanpalveluksia toimitettiin kertomusvuonna vapaaehtoisvoimin. Lisäksi seurakunnan päätoimiset papit ja kanttorit toimittivat palveluksia kirkossa.

Kertomusvuonna hautauksia ja uurnan laskuja oli hautausmaalla n. 150 kpl ja kesähoitoja 850 kpl.

Itä-Helsinki

Itä-Helsingin toimintakeskuksena toimiva Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappeli sijaitsee Liikuntamyyllyn tiloissa Myllypurossa. Myllypuron toimintakeskuksen ensisijaisena tehtävänä on palvella itäisen Helsingin ortodoksisen väestön hengellisiä tarpeita säännöllisen jumalanpalveluselämän, sakramenttien ja toimitusten sekä muun kirkollisen toiminnan muodossa.

Myllypuron toimintakeskukseen muodostuneessa yhteisössä vapaaehtoistoiminta oli erityisen aktiivista ja vapaaehtoiset autoivat monissa eri toimintamuodoissa. Toimitiloja hyödynsivät myös erilaiset orientaaliortodoksien ryhmittymät.

Kasvatus- ja diakoniatyötä toteutettiin yhteistyössä seurakunnan kasvatustoimen ja diakoniatöiden työntekijöiden kanssa.

Tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa yhteisössä oli Suomen ekumeenisen neuvoston kokoontuminen kappelissa toukokuussa. Syyskuussa Syvärin luostariin suunnatun pyhiinvaellusmatkan yhteydessä luovutettiin kappeliin pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen pyhäinjäännös, joka joulukuussa asetettiin kirkkosaliin kansan kunnioitettavaksi.

Itä-Helsingin alueella toimiva Myllypuron kappeli sai kertomusvuonna nimikkoikonin ja pyhäinjäännöksen. Ikonostaasiin sijoitettu pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen ikoni siunattiin praasniekan aattopäivän ehtoopalveluksen yhteydessä 29. elokuuta.

2.2. Itäinen toiminta-alue

Vantaan sekä Itä- ja Keski-Uudenmaan toimintakeskukset muodostavat yhden toiminta-alueen. Alue kattaa seurakunnan itäisen osan eli Järvenpään, Porvoon ja Klaukkalan sekä Vantaan. Toimintakeskukset tekevät yhteistyötä seurakunnan kasvatus- ja diakoniatointien kanssa. Yhtenäinen toiminta-alue helpottaa laajan alueen jumalanpalvelusten koordinoimista ja mahdollistaa säännöllisen jumalanpalveluselämän ylläpitämisen myös kesällä.

Vantaa

Vantaan toimintakeskus toimii Vantaan kaupungin ortodoksien kotikirkkona, jossa jumalanpalvelusten lisäksi on tarjolla opetusta ja yhteisöllisyyttä. Pappi ja kanttori palvelevat alueen seurakuntalaisia sekä osallistuvat ekumeeniseen toimintaan.

Kasvatus- ja diakoniatyötä toteutettiin kertomusvuonna yhteistyössä seurakunnan kasvatustoimen ja diakoniatyön työntekijöiden kanssa. Vanhusten kirkkopyhä järjestettiin kahdesti yhdessä diakoniatoinen ja Tikkurilan tiistaiseuran kanssa.

Tikkurilan kirkon mosaiikkilasitöiden restaurointi valmistui syksyllä, jolloin kirkko täytti 20 vuotta.

Tiistaiseura kustansi alttarievankeliumin korjauksen ja painokuvaikonin ulkoseinään. Seurakuntalaiset keräsivät rahaa ortodoksisuuden sunnuntain ikonin hankkimiseen papin 50-vuotissyntymäpäivän johdosta. Ikoni lahjoitettiin suunnitellusti Tikkurilan kirkolle.

Itä- ja Keski-Uusimaa

Itä- ja Keski-Uudenmaan toimintakeskus tarjoaa seurakuntalaisille kirkkovuoden mukaisia jumalanpalveluksia, muita toimituksia sekä kirkollista opetusta. Toiminta-alueena on Itä- ja Keski-Uudenmaan Nurmijärvi, Tuusula, Järvenpää, Kerava, Pornainen, Sipoo, Porvoo ja Askola. Toimintakeskus toimii kolmella kirkolla Järvenpäässä, Porvoossa ja Klaukkalassa. Järvenpään ja Porvoon kirkkoilla on myös seurakuntasalit.

Tammikuussa valittu vakituinen pappi aloitti työnsä toukokuun alussa. Vakituinen kanttori palasi toimivapaaltaan elokuussa.

Järvenpään kirkossa kunnostettiin ikonostaasi. Paikallinen pyhäkköyhteisö tuki kunnostusta taloudellisesti Järvenpään Ystäväpiiri ry:n organisoimana. Kirkon alakertaan hankittiin kalusteita lahjoitusvaroin ja yksityishenkilöt lahjoittivat varoja kirkkotekstiilien konservointiin. Varoilla kunnostettiin ja dokumentoitiin pyhäkön vanhimpia tekstiilejä.

Klaukkalan kirkko vietti 20-vuotisjuhlaansa 10.–11.11.2017. Juhlan yhteydessä paljastettiin lahjoitusvaroin hankittu rakentamisen muistolaatta ulko-oven viereisellä seinällä.

Juhlatunnelmaa Klaukkalan kirkon praasniekkajuhlassa 11.11.2017.

Kasvatus- ja diakoniatyötä toteutettiin yhteistyössä seurakunnan kasvatustoimen ja diakoniatyön työntekijöiden kanssa.

Seurakunnan perustyötä tukivat Järvenpäässä Järvenpään ystäväpiiri, Porvoossa Porvoon tiistaiseura ja Klaukkalassa Klaukkalan Nektarioksen kirkon ystävät ry.

2.3 Läntinen toiminta-alue

Seurakunnan läntisen toiminta-alueen muodostavat Espoon ja Länsi-Uudenmaan toimintakeskukset. Espoon alue kattaa Espoon lisäksi Kauniaisen. Länsi-Uudenmaan alue on maantieteellisesti seurakunnan suurin ja ulottuu Hangosta aina Vihtiin saakka. Toimintakeskukset tekevät yhteistyötä seurakunnan kasvatus- ja diakoniatointen kanssa. Läntisen alueen toimintaa koordinoitiin alueen työntekijöiden yhteisissä tiimipalavereissa.

Espoo

Espoon seurakuntaelämän keskuksena toimii Tapiolan Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko. Jumalanpalveluksia toimitettiin säännöllisesti myös Espoon Trapesan kappelissa. Maahanmuuttajat pyrittiin ottamaan mukaan yhteisön jumalanpalveluselämään ja toimintaan. Eri kieliryhmät huomioitiin sunnuntaisin kaksikielisillä palveluksilla. Suomen kielen ohella käytettiin venäjää, romaniaa, kreikkaa, ruotsia ja englantia.

Espoon alueella järjestettiin kasvatustoimen kanssa yhteistyössä nuorten iltoja kerran kuussa keskiviikkoisin. Nuoret myös osallistuivat muuhun kerhotoimintaan. Kirkolla toimi kokkikerho nuorille, nuorten ikonimaalauskerho, ja lisäksi nuoret toimivat ohjaajina ponomarikerhossa ja lastenkerhossa liturgian aikana.

Uutena toimintana toimitettiin syksyllä eläinten siunaus. Tilaisuus oli ekumeeninen. Ekumeniaa toteutettiin säännöllisesti yhteisten rukoustilaisuuksien ja kirkkovaellusten muodossa. Syksyllä aloitettiin kirkolla diakoniaruokailut kerran kuussa. Lähikauppojen kanssa tehtiin yhteistyötä, niin että ateriat saatiin valmistettua kauppojen lahjoittamasta ylijäämäruoasta.

Kasvatus- ja diakoniatyötä toteutettiin yhteistyössä seurakunnan kasvatustoimen ja diakoniatyön työntekijöiden kanssa.

Alueen vapaaehtoistoiminta oli aktiivista. Vapaaehtoistoiminnan taustaorganisaationa toimi Espoon ortodoksit ry.

Länsi-Uusimaa

Alueen seurakuntaelämän keskuksena toimii Lohjan Karjalan valistajien kirkko ja sen yhteydessä oleva toimintakeskus. Lohjan ortodoksisella hautausmaalla sijaitsee Metsolan tsasouna. Seurakunnan eteläisin kirkko sijaitsee Hangossa. Lisäksi alueella on toimitettu palveluksia muun muassa Pokrovan veljesyhteisön kirkossa Kirkkonummella sekä Nummelan rukoushuoneessa. Seurakunta tukee Vihdin-Nummelan Ortodoksit ry:n omistaman rukoushuoneen toimintaa.

Karjalohjalla sijaitsevilla yksityisillä Apostoli ja Evankelista Markuksen kappelissa ja Pyhän Johannes Edelläkävijän kappelissa pidettiin praasniekkoja. Lisäksi palveluksia toimitettiin kertomusvuonna evankelisluterilaisen kirkon tiloissa pääosin Raaseporin alueella.

Nuorisotyötä toteutettiin yhteistyössä kasvatustoimen kanssa. Vihdin Nummelassa nuorten kerho kokoontui säännöllisesti ja menestyksekkäästi.

Hangossa järjestettiin lokakuussa ekumeeninen seminaari. Seminaari oli osa seurakunnan 190-vuotisjuhlavuoden tapahtumia ja onnistui erinomaisesti.

Kasvatus- ja diakoniatyötä toteutettiin yhteistyössä seurakunnan kasvatustoimen ja diakoniatyön työntekijöiden kanssa.

3. Monikulttuurinen seurakuntatyö

Helsingin ortodoksinen seurakunta on monikulttuurinen ja monikielinen. Seurakunnan jäsenistä 16 % puhuu äidinkielenään venäjää ja kaikkiaan seurakunnassa puhutaan 46 eri kieltä. Kolmanneksi suurin kieliryhmä ovat ruotsinkieliset, joita on kolme prosenttia seurakunnan jäsenistä. Seuraavaksi suurimmat kieliryhmät ovat romanian- ja kreikankieliset.

Seurakunnan monikulttuurista työtä tehtiin kaikilla toiminta-alueilla ja tehtävänä oli erikielisten toimintojen – jumalanpalvelusten ja valistustyön – ylläpito ja tukeminen seurakunnan alueella.

Säännöllisesti seurakunnan alueella toimitetaan palveluksia kirkkoslaavin, ruotsin, englannin, kreikan ja romanian kielillä. Lisäksi satunnaisesti toimitetaan palvelukset koltasamen ja viron kielillä.

Koltankielinen liturgia toimitettiin Kotikirkossa 28.1.2017. Kuva: Laura Karlin

Pappilatalon kotikirkko

Monikulttuurisen työn pappi vastaa seurakunnan muusta, kuin venäjänkielisestä monikulttuurisesta työstä. Pappilatalon Kotikirkko ja sen yhteydessä oleva Mirolybov-sali ovat toiminnan keskus.

Palveluksia toimitettiin ruotsin, englannin, kreikan ja romanian kielillä sekä arabiaksi laulettuna. Arabiankielisen opetuksen tulkkauksessa ja jumalanpalvelusten laulamissa mukana oli vapaaehtoisiksi tarjoutuneita henkilöitä.

Kotikirkon ruotsin- ja englanninkielisten palvelusten osalta toimintaa tukivat Heliga Lucias Gemenskap ja St. Isaac of Niniveh International Orthodox Community. Myös kreikan- ja romaniankielisten palvelusten yhteydessä seurakuntalaiset tukivat toimintaa vapaaehtoisvoimin.

Pyhän Kolminaisuuden kirkko

Venäjänkielisen seurakuntatyön toiminta-ajatus on venäjänkielisten ortodoksien tavoittaminen ja kotouttaminen Helsingin ortodoksiseen seurakuntaan ja Suomen ortodoksiseen kirkkoon. Pyhän Kolminaisuuden kirkko toimii seurakunnan venäjänkielisen työn keskusena.

Vuonna 2017 toiminnan keskiössä oli erityisesti venäjänkielisen pastoraalisen ja opetustyön kehittäminen koko seurakunnan alueella. Iltoja järjestettiin sekä vapaaehtoistyönä että kasvatuksen tukemana. Myös seurakunnan venäjänkielistä viestintää hoidettiin osin vapaaehtoisvoimin. Kirkossa toimitettiin säännöllisesti kirkkovuoden jumalanpalveluksia, vietettiin kirkollisia juhlia, kastettiin uusia jäseniä seurakuntaan ja toimitettiin avioliittoon vihkimisiä. Yksi osa 190-vuotisjuhlallisuuksia olivat seurakunnan monikulttuurisuutta esiin tuovat juhlat kevätkesällä sekä syksyllä.

Joulukuussa valtuusto hyväksyi Pyhän Kolminaisuuden kirkon osalta lisäbudjetin, jota tarvittiin syksyllä Storoshkan katon korjaamiseksi. Keväällä oli tiedossa, että kattoa joudutaan korjaamaan, mutta vaurion laajuus kävi ilmi vasta, kun työt oli aloitettu.

Orientalikirkkojen edustajat esiintyivät monikulttuurisessa juhlassa Pyhän Kolminaisuuden kirkossa toimitetun juhlaliturgian jälkeen 4.6.2017.

4. Diakoniatyö

Diakoniatyön tarkoituksena on aineellisen ja hengellisen avun antaminen erityisesti eniten tarvitseville ja niille, jotka ovat jääneet yhteiskunnan muiden avustusjärjestelmien ulkopuolelle. Diakoniatyö on käytännön työtä vanhusten, sairaiden, syrjäytyneiden ja muilla tavoin avun tarpeessa olevien ihmisten parissa. Kirkon diakoniatyön kohteena ovat kaikki apua tarvitsevat, myös muut kuin kirkon jäsenet.

Lähimmäispalvelun vastuutehtävä mukaan lukien käytännön ohjaus säilyi diakoniatoimen alaisuudessa. Toimintaan tarvittavat resurssit sovittiin yhteistyössä vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin kanssa, joka vastaa seurakunnan vapaaehtoistoiminnasta kokonaisuudessaan mukaan luettuna Auttavan puhelimen toiminta.

Merkkipäiväjuhlia järjestettiin seurakuntasalilla ja Lohjalla. Lisäksi veteraanit ja lotat kutsuttiin perinteiseen juhlaan Veteraanipäivän lähestyessä.

Etsivää työtä toteutettiin kerhojen ja tapahtumien kautta. Seurakunnan eri toiminta-alueilla järjestettiin useita matalan kynnyksen tapahtumia, jotka houkuttelivat uusia ihmisiä tutustumaan seurakunnan toimintaan.

Diakonia valmisti Asiakkaana turvapaikanhakija -ohjeistuksen seurakunnan työntekijöille. Yhteistyössä monikulttuurisen papin kanssa autettiin tilapäismajoituksissa olevia turvapaikanhakijoita.

5. Kasvatustyö

Seurakunnan kasvatustoimi toteuttaa kirkon tärkeää perustehtävää antamalla jäsenilleen ja kirkkoon liittyville ortodoksista kasvatusta ja opetusta, tukee koulun uskonnonopetusta sekä perheiden kristillistä kasvatustyötä koko seurakunnan alueella. Tärkeimpiä toimintamuotoja ovat kerhot, leirit ja tapahtumat. Kasvatustoimen mahdollistamia, organisoimia tai koordinoimia kerhoja, koulutusta sekä muita tapahtumia järjestettiin seurakunnan kaikilla toiminta-alueilla.

Kasvatus järjesti toimintavuonna seurakunnan omaa esiopetustoimintaa päiväleireinä kahdena lauantaina kaikilla seurakunnan toiminta-alueella. Alueiden papisto ja kanttorit olivat mukana toteutuksessa.

Perhekerhot ja perheleirit olivat erittäin suosittuja. Lastenkerhoja järjestettiin kaikilla seurakunnan toiminta-alueilla. Kertomusvuonna lapsityöstä vastaava työntekijä vaihtui. Uuden lapsityöntekijän aloittaessa syksyllä kerhonohjaajien koulutuskäytänteitä uudistettiin.

Kristinoppileirejä järjestettiin viisi. Leireille osallistui 152 nuorta. Ikäluokasta 61 % kävi kristinoppileirin. Kuutamoleiri Kaunisniemen leirikeskuksessa pyhän apostoli Jaakobin praasniekan yhteydessä kokosi yhteen 100 nuorta ja nuorta aikuista.

Uspenskin nuoret tekivät pyhiinvaellusmatkan Ouluun joulukuussa 2017. Kuva: Sanna Salo

Katekumeeniopetuksen luennot nauhoitettiin ja julkaistiin seurakunnan Soundcloud-kanavalla. Mahdollisuus kuunnella luennot jälkikäteen loi tasavertaisuutta seurakunnan eri alueilla asuvien ihmisten välille. Seurakunta järjesti kertomusvuonna aikuisille suunnatun kummikoulun, avioliittokurssin sekä Tutustu ortodoksisuuteen -päivän.

6. Hallinto

Seurakunnan hallinnon perustehtävänä on taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, sisäisen ja ulkoisen asiakaspalvelun sekä tietohallinnon hoitaminen ja kehittäminen, yhteydenpito eri yhteiskunnallisiin tahoihin ja ortodoksisen kirkon toimijoihin sekä toimintojen kehittäminen ja niiden laillisuudesta huolehtiminen. Hallinnon toiminta-ajatus on turvata seurakunnan perustehtävä tarjoamalla oikea-aikaisia ja luotettavia hallinnollisia palveluja.

Taloushallinto on hoidettu ulkoisena palveluna 1.1.2016 alkaen. Talouden jakautuminen ulkoistetun palvelun tarjoajan ja Liisankadun taloustoimen lisäksi palkkahallinnon osalta myös kirkon taloustoimistoon Kuopioon antoi edelleen haasteita taloushallinnon toimivuuteen. Seurakunta on asiakkaana taloushallinnon palveluntarjoajalle hyvin erilainen ja ensimmäisen tilinpäätöksen valmistumiseen meni ennakoitua enemmän aikaa omilta taloussihteereiltä.

Luottamuselimet

Seurakunnassa ylintä päätäntävaltaa käyttää seurakunnanvaltuusto, joka valitsee toimeenpanovallan käyttäjäksi seurakunnanneuvoston. Valtuusto valitsee avukseen lakisääteiset lautakunnat ja seurakunnanneuvosto valitsee toimikunnat. Seurakunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2017 viisi kertaa ja seurakunnanneuvosto 11 kertaa.

Seurakunnan lakisääteisiä lautakuntia ovat kiinteistölautakunta ja vaalilautakunta. Seurakunnanneuvoston nimeämiä toimikuntia ovat diakoniatoimikunta, kasvatustoimikunta, kirjastotoimikunta, TTS-toimikunta ja viestintätoimikunta.

Vapaaehtoistoiminta

Vapaaehtoistoiminnan koordinoinnin tavoitteena on tukea ja ohjata seurakunnan vapaaehtoistoimintaa ja seurakunnassa toimivia vapaaehtoisia, sekä kehittää seurakunnan vapaaehtoistoimintaa. Toimintaa koordinoi ja ohjaa seurakunnassa vapaaehtoistoiminnan koordinaattori.

Vapaaehtoistoiminnan kehittämisprojekti päättyi 31.8.2017. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin toimi vakinaistui 1.9.2017.

Vuoden aikana tehtiin toiminnanohjausmallin eri osioiden pilotointia ja pidettiin ensimmäinen peruskoulutus vapaaehtoisille. Koordinaattori kiersi seurakunnan eri alueilla ja tiimeissä esittelemässä uutta toimintamallia ja uusia toiminnan tueksi luotuja työkaluja. Hankkeen päättyessä elokuussa aloitettiin uuden yhteistyöverkoston, vastuuvapaaehtoisverkoston työskentely. Syksyllä toteutettiin Auttavan puhelimen vapaaehtoisille 14 tuntia kestävä Mielenterveyden Ensiapu 1 -kurssi yhteistyössä Suomen Mielenterveysseuran kanssa.

Seurakunnan uusilla nettisivuilla julkaistiin vapaaehtoistoiminnan elektroninen tietopankki ja vapaaehtoisrekisteri, jonka kautta voidaan ilmoittaa reaaliajassa tarjolla olevista vapaaehtoistehtävistä seurakunnan alueella.

6.1. Viestintä

Viestintä on keskeinen osa seurakunnan ja kirkon toimintaa. Viestinnän tehtävänä on antaa tietoa seurakunnasta ja sen toiminnasta, sekä tukea ja vahvistaa ortodoksista uskoa ja seurakuntayhteyttä. Seurakunnan viestintätiimin tehtävänä on seurakunnan sisäinen ja ulkoinen viestintä sekä Ortodoksiviesti-lehden tuottaminen ja toimittaminen.

Tiedotus

Seurakunnan tiedottaja vastasi seurakunnan ulkoisen ja sisäisen tiedotuksen kokonaisuudesta. Tiedottajan tehtävä kokoajaistettiin vuoden 2017 alusta lähtien.

Vuoden 2017 toiminnan painopisteitä olivat viestintästrategian mukaisen seurakunnan digitaalisen viestinnän kehittäminen osana seurakunnan viestinnän kokonaisuudistusta sekä seurakunnan 190-vuotisjuhlavuoden viestinnän toteuttaminen.

Seurakunnan viestinnän kehittämishankkeiden ohella toteutettiin viestintäsuunnitelman mukaisesti kirkkovuoden ja merkittävien yksittäisten tapahtumien viestintää, sekä tiedotettiin seurakunnan luottamuselinten päätöksistä.

Viestintätoimikunta kokoontui kertomusvuonna yhdeksän kertaa. Kokouksia oli poikkeuksellisen paljon, sillä toimintavuonna toteutettiin laajoja viestinnän kehityshankkeita. Vuosi 2017 oli viestintätoimikunnan nelivuotiskauden toinen.

Vakituinen tiedottaja siirtyi kertomusvuonna äitiysvapaalle ja hänen sijaisensa aloitti työt toukokuussa.

Ortodoksiviesti

Ortodoksiviesti oli kertomusvuonna Helsingin hiippakunnan seitsemän seurakunnan jäsenlehti. Mukana olivat Helsingin, Haminan, Hämeenlinnan, Kotkan, Lahden, Lappeenrannan ja Tampereen ortodoksiset seurakunnat. Hämeenlinna tuli mukaan lehtiyhteistyöhön numerosta 3/2017 alkaen.

Ortodoksiviestin perustehtävä on kertoa kirkkomme jäsenille seurakuntien toiminnasta sekä tarjota hengellistä luettavaa. Ortodoksiviestiä julkaistiin toimintavuonna kahdeksan numeroa, kukin 56 sivun laajuisena.

Ilmestymisrytmissä kokeiltiin poikkeuksellista rytmitystä, viisi numeroa keväällä ja kolme syksyllä. Huolimatta kevään kiivaasta ilmestymistahdista lehdet suunniteltiin ja toteutettiin ennakoiden. Lehdessä käytettiin paljon ulkopuolisten ammattikirjoittajien juttuja, mikä monipuolisti lehden sisältöä. Lehdet saivat kiitosta sekä lukijoilta että ammattilaisilta.

Sähköistä viestintää kehitettiin ja lisättiin. Lehden internet-sivut uudistettiin Helsingin seurakunnan internet-sivujen uudistuksen yhteydessä. Samalla lisättiin yhteistyötä sekä Helsingin seurakunnan viestinnän että koko kirkon viestinnän kanssa, jotta Ortodoksiviestin jutut leviäisivät laajemmalle.

Toimitusneuvosto kokoontui kertomusvuoden aikana kaksi kertaa.

Lehdessä työskentelivät määräaikainen päätoimittaja ja osa-aikainen toimitussihteeri.

6.2. Kirjasto ja arkisto

Seurakunnan kirjaston toiminta on osa ortodoksisen kirkon sivistävää ja sielunhoidollista työtä, jonka tarkoitus on vaalia ortodoksista kulttuuriperintöä, edistää ortodoksisen kirjallisuuden lukuharrastusta ja tukea seurakunnan koulutus- ja kasvatustyötä. Arkisto palvelee seurakunnan asiakirjahallintaa ja ortodoksista tutkimusta lain edellyttämällä tavalla.

Kirjastossa työskenteli osa-aikainen kirjaston- ja arkistonhoitaja, joka työskenteli projektiluontoisesti täyspäiväisenä marraskuusta lähtien.

Vuonna 2017 kirjasto ja arkisto palvelivat asiakkaita entiseen tapaan. Kaukolainaus ja sähköiset kirjasto- ja arkistoeselvitykset mahdollistivat myös kaukana asuvien, liikuntaesteisten ja ikäihmisten pääsyn palveluihin.

Kirjaston kokoelmia täydennettiin monipuolisilla kirjahankinnoilla, jotka luetteloidtiin tietojärjestelmään. Siirrettävän aineiston kartoitus tehtiin historiallisen aineiston osalta. Kirjaston tiloissa vapaaehtoisvoimin tehty remontti paransi kirjaston ilmettä kokonaisvaltaisesti.

Kirjallisuuspiirin säännölliset kokoontumiset kerran kuukaudessa ovat vakiintuneet kirjaston oheistoimintana. Kertomusvuonna kirjastossa järjestettiin myös ikoninäyttelyitä, avoimia ovia, poistokirjojen myyntiä ja kirjaesittelyjä.

6.3. Talous ja kiinteistötoimi

Taloudellinen kehitys

Seurakunnan vuoden 2017 tulokseen vaikuttivat mm. seuraavat tekijät. Seurakunnan molemmista vuokrakiinteistöistä lähtivät pitkäaikaiset vuokralaiset, joka vaikutti negatiivisesti arvioituihin vuokratuloihin. Unioninkadun kiinteistössä sattui monta vesivahinkoa, jotka aiheuttivat yllättäviä menoja. Pyhän Kolminaisuuden kirkon Storoshkasta korjattiin vaaralliseksi havaittu katto, joka lisäsi yllättäviä kuluja.

Seurakunnan toimintatuotoista suurimman osan muodostivat vuokratuotot. Vuokratuotot laskivat hieman edellisestä vuodesta. Seurakuntatyön ja hautaustoimen maksut, sekä muut maksut ja korvaukset nousivat edellisvuoteen verrattuna.

Toimintakuluissa on ollut nousua edellisvuosiin verrattuna. Seurakuntakokonaisuuden toimintakate (toimintatuotot vähennettyinä toimintakuluilla) oli tappiollinen. Toimintatuotoilla katettiin noin 48 % toimintakuluista.

Verotulot säilyivät edellisvuoden tasolla. Keskusrahastomaksut kasvoivat hieman.

Tilikauden 2017 tulos oli ylijäämäinen. Vuoden 2017 tilikauden ylijäämään on syynä kahden osakehuoneiston myynti sekä talousarviota suuremmat verotulot.

Seurakunnan käyttötulot koostuivat toimintatuotoista ja verotulosta. Kiinteistöjen vuokratuotot muodostivat käyttötuloista 28,9 %, verotulot 63,5 % ja maksutuotot muodostuvat käyttötuloista 6,7 % ja muut tulot 0,9 %, yhteensä 7,6 %.

Kiinteistöt

Kiinteistötoimen tehtävänä on hoitaa tehokkaasti seurakunnan kiinteistöhallintoa ja huolehtia kirkkokiinteistöistä, toimintakeskuksista ja muista kiinteistöistä.

Kertomusvuonna toiminnan painopisteitä olivat Uspenskin katedraalissa tehtävät korjaus- ja muutostyöt, ikonostaasin kultauskonservoinnin jatko, Unioninkadun ja Liisankadun kiinteistöjen kunnostus ja tilojen käytön tehostaminen ja kehittäminen.

Vuonna 2016 aloitettu Unioninkadun julkisivuremontti saatiin päätökseen keväällä 2017. Unioninkadulla tehtiin lisäksi muutostöitä ison vuokralaisen muuttaessa pois kiinteistöistä.

Uspenskin ikonostaasin kuntokartoitus tehtiin vuonna 2017, jonka pohjalta kilpailutettiin kultakonservoinnin tekijä vuosille 2018–2024.

Muutamia budjettiin hyväksyttyjä korjauksia jouduttiin siirtämään, kuten Pyhän Elia kirkon portaiden korjaus ja uusi kylmiö, Lohjan ikkunoiden kunnostus sekä Espoon kirkkorakennuksen puuosien maalaus.

Vuonna 2017 erityistä oli Uspenskin kryptan keittiön suunnittelu ja remontin aloittaminen. Pyhän Kolminaisuuden kirkon Storoshkan katossa todettiin romahtamisvaara ja katto jouduttiin korjaamaan. Unioninkadun kiinteistössä todettiin syksyn aikana useita vesivahinkoja, ja niiden korjaustyöt työllistivät ja lisäsivät suunnittelemattomia kustannuksia. Li-

säksi kiinteistötoimessa aloitettiin kiinteistöjen pitkän tähtäimen suunnitelmien työstäminen sekä tilamuutosselvitykset Liisankatu-Unioninkadun kiinteistöissä. Molempien osalta työ jatkuu vielä vuoden 2018 puolella.

Keväällä 2017 seurakunnan pitkä-aikainen isännöitsijä jäi eläkkeelle ja syksyllä 2017 kiinteistöpäällikkö siirtyi seurakunnasta toisiin tehtäviin. Uusi tekninen isännöitsijä aloitti tehtävät kesällä ja loppuvuodesta kirkon palvelukeskuksen kanssa sovittiin kirkon kiinteistö-päällikön osa-aikaisen resurssin käytöstä määräaikaaisesti maaliskuun 2018 loppuun saakka.

7. Henkilöstö

Seurakunnassa työskenteli toimintavuonna päätoimisesti 72 työntekijää. Luku sisältää myös opinto-, vuorottelu- ja vanhempainvapaalla olevat työntekijät sekä heidän sijaisensa. Vakituisen henkilöstön määrä on pysynyt melko tasaisena verrattuna aiempiin vuosiin, mutta määräaikaisten henkilöstön määrä on huomattavasti vähentynyt. Seurakunnan vakituisen, päätoimisen henkilöstön keski-ikä on 48 vuotta ja määräaikaisten, päätoimisen henkilöstön n. 38 vuotta.

Toiminta seurakunnan laajalla alueella edellyttää vakituisen henkilöstön lisäksi suurta määräaikaisten, vapaaehtoisten ja tuntityöläisten joukkoa. Päätoimisen henkilöstön lisäksi seurakunnassa työskenteli sivutoimisia pappeja, kanttoreita, uskonnonopettajia sekä leiri- ja kerho-ohjaajia. Vapaaehtoistoiminnan merkitys oli myös kertomusvuonna suuri.

Seurakunnassa on jo useamman vuoden kiinnitetty huomiota esimiestyöhön johtamistyön vahvistamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi, ja sitä kautta työhyvinvoinnin lisäämiseksi. Vuonna 2017 päivitettiin kirkkoherran delegointipäätös, jonka mukaan vähennettiin esimiesten määrää. Tämä oli seurakunnassa toteutetun työpaikkaselvityksen tulosten pohjalta tehty toimenpide, jolla vapautettiin resursseja toteuttamaan seurakunnan perustyötä.

Seurakunnassa toimi työympäristötoimikunta, jonka tehtäviin kuuluivat henkilökunnan työhyvinvointiin ja työsuojeluun liittyvät tehtävät.